

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДДМА

_____ В.Д. Ковальов

_____ » _____ 2025 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

для вступу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти з предмету

Історія України

Голова предметної екзаменаційної комісії

_____ О. П. Кваша

I. Загальні положення

Програму складено на основі чинної програми з історії України для загальноосвітньої школи I-III ступенів та Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України.

Мета співбесіди – виявити рівень сформованості історичної компетентності вступника. Вона включає хронологічну (уміння орієнтуватись в історичному часі), просторову (уміння орієнтуватись в історичному просторі), інформаційну (уміння працювати з різними джерелами інформації), логічну (уміння аналізувати та пояснювати історичні події та явища), аксіологічну (уміння давати оцінку історичних подій та постатей) компетентності.

Отже, абітурієнти повинні продемонструвати:

- знання про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, про видатних історичних та державних діячів України;
- уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями та явищами, визначати передумови, причини, наслідки та особливості історичних подій, явищ та процесів;
- уміння працювати з різними джерелами інформації, аналізувати історичні джерела, класифікувати їх;
- уміння визначати хронологічні межі соціально-економічних та політичних подій, їх зміст та послідовність, порівнювати різноманітні події і процеси в історії України та у всесвітній історії, визначати найважливіші зміни, що відбувалися й відбуваються в житті людства;
- уміння працювати з історичними картами, позначати на картосхемах місця історичних подій.

Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

II. Критерії оцінювання відповіді вступника

Структура екзаменаційного білету складається з двох частин та семи теоретичних питань:

I блок питань: перший рівень – репродуктивний, відтворювальний (1-5 питання по 20 балів); абітурієнт має показання знання історичних фактів та зв'язків між ними.

II блок питань: другий рівень – продуктивний, творчий (6 та 7 питання по 50 балів). Абітурієнт має показати глибокі знання та розуміння історичних процесів.

Оцінка виконання екзаменаційного завдання здійснюється за 200 бальною шкалою (таблиця 1).

№	Завдання	Оцінка однієї вірної відповіді, (балів)	Сума балів (рейтинг)
1.	Питання 1-5	По 20 балів	100 балів
2.	Питання 6-7	По 50 бали	100 балів
Разом			200 балів

Таблиця 1. Структура бальної оцінки виконання екзаменаційного завдання

Екзамен вважається складеним, якщо загальний підсумок складає 100 балів та більше. Отримана абітурієнтом оцінка підтверджується всіма членами предметної екзаменаційної комісії з історії України.

III. Перелік питань для підготовки до вступної співбесіди

Перелік складено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання (Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р.).

У 2025 р. вступники складають національний мультипредметний тест (НМТ) з історії України (обов'язковий предмет).

№	Розділ програми	Факти, дати, історичні персоналії. Поняття й терміни	Предметні уміння та навички
1	Стародавня історія України	Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.	Визначати риси неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму, наслідки та значення Великого розселення слов'ян.
2	Виникнення та розквіт Київської Русі	Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.	Позначати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII – IX ст., шлях «з варяг у греки», територіальні межі Київської Русі за Олега, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Визначати наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів доби, передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії.
3	Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава.	Роздробленість Київської Русі. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Розподіл і збереження Галицько-Волинської держави нащадками Данила Романовича.	Позначати на картосхемі Київське, Чернігівське, Переяславське князівства, Галицько-Волинську державу за часів правління Данила Романовича; напрямки походів монголів у південно-західні руські землі.
4	Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської	Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності.	Характеризувати політичний і соціальний устрій Київської Русі та Галицько-Волинської держави, становище представників різних соціальних станів, форми землеволодіння та форми повинностей на різних етапах розвитку держав, стан розвитку господарства та торгівлі, здобутки в галузі писемно-

	держави у IX – XIV ст.		сті, освіти, наукових знань.
5	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)	Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Включення Закарпаття до складу Угорщини, Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Розвиток культури та освіти.	Характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, економічний розвиток українських земель у складі Великого князівства Литовського, становище суспільних станів, здобутки в галузі освіти, уснопоетичної творчості та книговидання, архітектури й образотворчого мистецтва, діяльність видатних діячів періоду. Визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва; історичні умови розвитку української культури
6	Українські землі в другій половині XVI ст.	Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Братський рух. Реформаційний та контрреформаційний рухи в Україні. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти	Характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, досягнення в архітектурі та образотворчому мистецтві, освіті та книговидаванні; військово-політичну організацію козацтва, військово мистецтво козаків; становище православної церкви.
7	Українські землі в першій половині XVII ст.	Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії. Розвиток культури та освіти. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.	Позначати на картосхемі воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися, території, охоплені національно-визвольним рухом 20 – 30-х рр. XVII ст., місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій. Визначати наслідки Берестейської унії для церковного життя в Україні, участі козацтва у Хотинській війні, наслідки та значення козацьких повстань.
8	Національно-визвольна війна україн-	Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утво-	Характеризувати діяльність Б. Хмельницького, відносини Гетьманщини з Польщею, Кримським

	ського народу середини XVII ст.	рення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.	ханством, Молдовою, Московією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-російського договору 1654 р.; зміни політичного та економічного становища українців. Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.
9	Українські землі в 60 – 80-ті рр. XVII ст.	Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Слобідська Україна.	Характеризувати зовнішньою та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя. Визначати причини та наслідки московсько-української війни 1658 – 1659 рр.; Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель.
10	Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.	Гетьманування І. Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи. Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду». Розвиток культури та освіти.	Характеризувати внутрішню та зовнішню політику І. Мазепи та інших гетьманів цього періоду, Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст Конституції Пилипа Орлика; досягнення архітектури, та образотворчого мистецтва, літератури, природничих наук.
11	Українські землі в другій половині XVIII ст.	Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти та філософських ідей.	Визначати причини гайдамацького та опришківського рухів, скасування гетьманства і ліквідації Запорозької Січі, наслідки ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини, поділів Польщі, приєднання земель Правобережної України та Криму до Росії; значення Запорозької Січі й Гетьманщини в історії України.
12	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці	Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової	Характеризувати політику Російської імперії щодо України, початок національного відродження, форми соціального протесту українського населення, поширення на

	XVIII – у першій половині XIX ст.	економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка. «Київська козачина».	Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади діяльності Кирило-Мефодіївського братства, риси економічного розвитку, соціальних відносин. Визначати наслідки для України російсько-турецьких воєн (1806 – 1812, 1828 – 1829 рр.), російсько-французької війни 1812 р., причини та значення антикріпосницького руху Наддніпрянщини, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.
13	Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).	Характеризувати політику Австрійської імперії щодо Західної України, її наслідки, зміст і наслідки реформ Марії-Терези та Йосифа II для економічного і суспільного життя Галичини, Буковини та Закарпаття, економічний розвиток, соціальні відносини на українських землях Австрійської імперії, початок національного відродження на західноукраїнських землях, форми соціального протесту населення.
14	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.	Національне відродження. Відкриття університетів. Культурно-освітній рух. Поява «Історії Русів». Розвиток літератури, мистецтва.	Визначати умови та особливості розвитку культури кінця XVIII – першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.
15	Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.	Реформи 60 – 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Заснування та діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Вплив російського громадсько-політичного руху на Україну.	Визначати наслідки промислового перевороту, скасування кріпосного права та інших реформ 1860 – 1870-х рр. XIX ст. для України, основні тенденції соціально-економічного розвитку Наддніпрянської України у другій половині XIX ст., причини появи та розвитку громадського руху, напрямки розвитку і здобутки національно-визвольного руху Наддніпрянської України.
16	Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині	Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-	Характеризувати вплив аграрної реформи 1848 р. на розвиток економіки Західної України, особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., суттєві зміни у соціальному складі населення, основні течії суспільно-

	XIX ст.	демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».	політичного руху: москвофілів та народовців; діяльність «Просвіт» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині.
17	Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.	Становлення і консолідація української нації. Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи на Наддніпрянській Україні. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.	Називати дати, імена і твори видатних діячів вітчизняної культури, пам'ятки культури другої половини XIX – початку XX ст.
18	Наддніпрянська Україна на початку XX ст.	Криза 1900 – 1903 рр. та передвоєнне економічне піднесення. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 – 1914 рр. Події революції 1905 – 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.	Наддніпрянської України (процес монополізації, розвиток сільського господарства, причини та наслідки економічної кризи 1900 – 1903 рр., передвоєнного економічного піднесення), процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі та формування української соціал-демократії, національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905 – 1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні.
19	Західноукраїнські землі на початку XX ст.	Становище промисловості та сільського господарства. Розвиток кооперативного руху. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.	Характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність західноукраїнського політичного руху на поч. XX ст., національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».
20	Україна в Першій світовій війні.	Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України в 1914 р. Початок російської адміністрації в Галичині. Перебіг воєнних дій на території України в 1915 – 1917 рр. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.	Характеризувати політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, процес організаційного оформлення українського руху на західноукраїнських землях, його цілі та напрямки діяльності, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соці-

			альних верств українського суспільства.
21	Українська революція.	Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної Ради, погляди самостійників). Вплив корніловського заколоту на події в Україні. Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.	Визначати причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, наслідки оприлюднення та вплив корніловського заколоту на події в Україні; місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці.
22	Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918 – 1920 рр.)	Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Державний переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.	Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, більшовиків, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, культурне життя в Україні в умовах окупації та громадянської війни.
23	Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921 – 1928 рр.)	Процес входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Політика «коренізації» УСРР. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження в літературі та театрі. Утворення ВУАН. Боротьба з націонал-комунізмом.	Визначити результати й наслідки культурно-освітньої роботи більшовики в 1920-х рр., причини та наслідки «українізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні.
24	Радянська	Прояви процесу модернізації в ра-	Визначати причини та наслідки

	модернізація України (1929 – 1938 рр.)	дянській Україні. Зміна соціальної структури суспільства в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Монополізація духовного життя. Згортання українізації.	політики форсованої індустріалізації та колективізації, взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму, зв'язки між світовою економічною кризою та економічною політикою СРСР в 1930-ті рр., зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні.
25	Західноукраїнські землі (1921–1938 рр.)	Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя в 1930-х роках.	Визначати міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 1920-х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил у західноукраїнських землях в цей період.
26	Україна під час Другої світової війни (1939 – 1945 рр.)	Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни, окупація України. Встановлення окупаційного нацистського режиму. Розгортання діяльності радянських партизан та українського визвольного руху. Створення УПА. Визволення України. Перемога у Великій Вітчизняній війні.	Позначати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР в результаті реалізації радянсько-німецьких договорів 1939 року; місця пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв і військових операцій, окупаційні зони, на які була розділена Україна, території поширення та активних дій різних течій руху Опору.
27	Післявоєнна відбудова та розвиток України в 1945 – початку 1950-х рр.	Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Відбудова великих індустріальних об'єктів (Азовсталь, Дніпрогес, Запоріжсталь, шахти Донбасу тощо). Розгортання ідеологічних кампаній. Голод в Україні 1946 – 1947 рр.	Характеризувати зовнішньополітичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення у післявоєнні роки, зміст, методи проведення операції «Вісла», процеси радянської на західних областях України.
28	Україна в умовах деєсталінізації (1953 – 1964 рр.)	Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустріальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950 – 1960-х рр.: припинення масових репресій, політична реабілітація. Реформа управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», першої хвилі дисидентського руху наприкінці	Визначати причини виникнення, значення опозиційного руху, наслідки процесу лібералізації для українського суспільства, наслідки економічних реформ.

		1950 – початку 1960-х рр.	
29	Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960 – початок 1980-х рр.)	Здійснення економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Друга хвиля дисидентського руху. Політико-ідеологічне становище радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Конституція УРСР 1978 р.	Характеризувати основні вимоги дисидентського руху 1960 – 1970-х рр., явища у сфері культури, політику русифікації в освіті, науці, літературі та мистецтві.
30	Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України	Чорнобильська катастрофа. Загострення соціально-економічної кризи: продаж товарів за картками споживача з купонами, зростання цін. Загальноукраїнський страйк шахтарів, виникнення Народного руху України (Народний рух України за перебудову), перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Акт проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.	Характеризувати розгортання соціального та національного руху в Україні в умовах «перебудови», процес поступової втрати КПУ провідних позицій і впливу в суспільстві, процес утвердження незалежності України.
31	Україна в умовах незалежності	Заснування Збройних Сил України. Прийняття Конституції України. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи наприкінці XX – на початку XXI ст.: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства. Суспільно-політичне життя. Інтегрування України у світове співтовариство. Революція Гідності. Гібридна війна проти України. Повномасштабне вторгнення рф.	Описувати здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір. Визначати риси економічного, соціального, політичного, національного, культурного життя.

IV. Рекомендована література

Посібники, довідники

1. Бойко О.Д. Історія України [Текст] : навч. посіб. 4-те вид., доповн. К. : Академвидав, 2012. 704 с. ISBN 978-966-8226-43-4.
2. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. Опорні схеми, таблиці, коментарі [Текст]. Вид. 2-ге, випр., допов. і переробл. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2010. 488 с. ISBN 978-966-682-320-8.
3. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України. 7-9 класи: Навчальний довідник. К.; Харків: Веста, 2007. 176 с.
4. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. К.: Літера ЛТД, 2009. 528 с.
5. Історія України [Текст] : довідник / упоряд.: С. Крупчан [та ін.]. 5-те вид., перероб. і доп. К. : Казка, 2010. - 736 с. ISBN 978-966-8055-18-8.
6. Історія України : навчальний посібник / За ред. проф. М. П. Гетьманчука. Львів : ЛьвДУВС, 2015. 400 с.
7. Лебедева Ю.Г. Історія України [Текст] : навч. посіб. для підготов. до зовніш. незалеж. оцінювання. К. : Генеза, 2010. 181 с. ISBN 978-966-504-967-8.
8. Литвин, Володимир Михайлович. Історія України [Текст] : підручник. 4-те, доопр. та допов. вид. К. : Наукова думка, 2010. 829 с. ISBN 978-966-00-0878-3.
9. Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії. К.: Наш час, 2008. 432 с.
10. Коріненко П. С. Історія українського селянства: навч.-метод. посіб. Тернопіль : [Вид відділ ТНПУ], 2014. 296 с.

Атласи

1. Атлас з історії України: 7 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2003. 16 с.
2. Атлас з історії України XVI-XVIII ст.: 8 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2004. 16 с.
3. Атлас з історії України друга пол. XVIII - початок XX ст.: 9 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2005. 20 с.
4. Атлас з історії України 1914-1939 рр.: 10 клас / Упорядники: О. І. Гісем, Д. В. Ісаєв, О. О. Мартинюк. Київ: Ін-т передових технологій, 2006. 16 с.
5. Атлас з історії України 1939-2005 рр.: 11 клас / Упорядники: О. І. Гісем, Д. В. Ісаєв, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2006. 16 с.

Онлайн-ресурси

<https://prometheus.org.ua/zno> - платформа онлайн-курсів для підготовки до ЗНО.

<https://znohistory.ed-era.com> – історія України в історіях.

<http://osvita.ua/test> - завдання та відповіді до ЗНО попередніх років для тренування перед співбесідою.

<https://znoclub.com/novyny.html> - ЗНО-клуб (всеукраїнський портал з підготовки до ЗНО).

<https://life.pravda.com.ua/society/2020/03/13/240163> - ЗНО з історії України: аналіз, лайфхаки та поради експертів.

<http://zno.academia.in.ua/course/view.php?id=3> – тести, хронологічні таблиці, основні терміни, поняття, імена з історії України.

<https://www.kosheliev.icu> – відеоуроки, тренажери для запам'ятовування дат з історії України;

<https://history.vn.ua/lesson/full-course-of-ukrainian-history-in-tests-martynyk-2014> - повний курс історії України в тестах.

<https://istzno.dp.ua/news/portrety> - список персоналій для візуального розпізнавання на НМТ.

<https://vseosvita.ua/.../flesh-kartky-istorychni...> - флеш-картки «Історичні персоналії, обов'язкові до візуального розпізнавання на ЗНО».

<https://osvita.ua/test/training/history/> - перелік візуальних об'єктів для розпізнавання, винесених на тестування з історії України.

<https://vseosvita.ua/.../istorychno-kulturni-pamiatky...> - історично-культурні пам'ятки ХХ ст, обов'язкові для візуального розпізнавання.

<https://www.youtube.com/watch?v=FifggPyymQ> - карти з історії на ЗНО-2021 за 12 хвилин.